

FINANCIAL INTELLIGENCE UNIT CURAÇAO

AFDELING TOEZICHT

HANDREIKING NALEVING SANCTIEREGELGEVING VOOR DESIGNATED NON- FINANCIAL BUSINESSES AND PROFESSIONS (DNFBP'S) ONDER TOEZICHT VAN FIU CURAÇAO

1. Inleiding

De Afdeling Toezicht van de Financial Intelligence Unit Curaçao (FIU Curaçao) (hierna: FIU Afdeling Toezicht) houdt toezicht op de naleving van de verplichtingen voortvloeiend uit de Landsverordening identificatie bij dienstverlening (LID), de Landsverordening melding ongebruikelijke transacties (LvMOT) en de toepasselijke sanctieregelgeving. Deze sanctieregelgeving omvat onder meer de nationale sanctiebesluiten van Curaçao, die zijn gebaseerd op sanctielijsten van de Verenigde Naties.

Sanctiemaatregelen zijn dwingende, niet-militaire maatregelen die worden ingezet ter bescherming van de internationale vrede en veiligheid. Zij worden toegepast in reactie op onder meer terrorisme, terrorismefinanciering en proliferatie van massavernietigingswapens. Sancties kunnen gericht zijn tegen specifieke personen, entiteiten, organisaties of landen en hebben tot doel de toegang tot financiële en economische middelen te beperken of te blokkeren.

Het is verboden om direct of indirect middelen of diensten ter beschikking te stellen aan gesanctioneerde personen of entiteiten. Daarnaast dienen tegoeden en andere activa die toebehoren aan, of worden beheerd ten behoeve van, gesanctioneerde personen of entiteiten, onverwijld te worden bevroren.

Deze handreiking dient te worden gelezen in samenhang met de geldende wet- en regelgeving, waaronder de LID, de LvMOT en de toepasselijke sanctieregelgeving.

De verplichtingen uit hoofde van sanctieregelgeving zijn van toepassing op zogenoemde Designated Non-Financial Businesses and Professions (DNFBP's). Dit zijn natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig activiteiten verrichten buiten de traditionele financiële sector, maar die op grond van hun werkzaamheden een verhoogd risico lopen om te worden misbruikt voor witwassen, terrorismefinanciering of proliferatiefinanciering.

Tot deze categorie behoren:

- makelaars en projectontwikkelaars in onroerend goed;
- handelaren in voertuigen en vaartuigen;
- handelaren in edelmetalen en edelstenen;
- handelaren in bouwmaterialen;
- notarissen, advocaten en andere juridische dienstverleners;
- accountants en belastingadviseurs;
- handelaren in bouwmaterialen;
- administratieve dienstverleners.

Vanwege hun positie in het economisch verkeer vervullen bepaalde DNFBPs, met name juridische en administratieve dienstverleners, een poortwachtersfunctie bij het

voorkomen van misbruik van het financiële en economische systeem, waaronder het omzeilen van sanctieregelgeving.

Dit brengt met zich mee dat instellingen hun cliënten en transacties screenen en, indien sprake is van een (mogelijke) match met een gesanctioneerde persoon of entiteit, passende maatregelen treffen. Deze maatregelen kunnen onder meer bestaan uit het opschorten of niet uitvoeren van de transactie, het verrichten van nader onderzoek en, in geval van een bevestigde match, het bevriezen van tegoeden en het melden van de transactie.

1.1 Rol van FIU Curaçao Afdeling Toezicht (FIU Afdeling Toezicht)

De FIU Afdeling Toezicht ziet erop toe dat instellingen die onder haar toezicht vallen, waaronder de zogenoemde “Designated Non-Financial Businesses and Professions” (DNFBPs), hun verplichtingen op grond van de sanctieregelgeving naleven.

Het toezicht wordt uitgevoerd op basis van een risico gebaseerde benadering. Dit betekent dat de FIU Afdeling Toezicht haar toezichtactiviteiten afstemt op de aard, omvang en het risicoprofiel van de instelling. Instellingen die naar verwachting een hoger risico lopen, kunnen daarbij intensiever worden gevolgd.

De FIU Afdeling Toezicht maakt in de uitvoering van haar taken gebruik van verschillende toezichtinstrumenten, waaronder:

- “on-site” inspecties, waarbij onderzoek ter plaatse wordt verricht naar de naleving van de sanctieverplichtingen;
- “off-site” monitoring, waarbij informatie en documentatie op afstand worden beoordeeld;
- thematische reviews, gericht op specifieke onderwerpen zoals sanctiescreening of cliëntonderzoek;
- “outreach” en begeleiding, gericht op het informeren en ondersteunen van instellingen bij de naleving van hun verplichtingen.

Tijdens deze toezichtactiviteiten beoordeelt de FIU Afdeling Toezicht of instellingen beschikken over adequate procedures en maatregelen om sanctieverplichtingen na te leven. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de wijze waarop cliënten en UBO's worden geïdentificeerd en gescreend, hoe sanctiescreening wordt toegepast, en hoe mogelijke matches worden opgevolgd en vastgelegd.

Indien tijdens toezichtactiviteiten wordt vastgesteld dat een instelling haar verplichtingen niet of onvoldoende naleeft, kan de FIU Afdeling Toezicht de instelling verplichten om corrigerende maatregelen te treffen binnen een gestelde termijn. De FIU Afdeling Toezicht volgt vervolgens actief of deze maatregelen daadwerkelijk en tijdig worden uitgevoerd.

Indien deze maatregelen niet (tijdig) worden uitgevoerd of indien sprake is van ernstige tekortkomingen, kan de FIU Afdeling Toezicht overgaan tot het treffen van aanvullende toezicht- of handhavingsmaatregelen, zoals nader uitgewerkt in hoofdstuk 9 van deze handreiking.

2. Juridisch kader

De naleving van sanctieregelgeving in Curaçao is gebaseerd op een samenhangend geheel van internationale, Koninkrijks- en nationale wet- en regelgeving. Deze kaders zorgen ervoor dat internationale sancties, zoals vastgesteld door de Verenigde Naties (VN) en de Europese Unie (EU), ook binnen Curaçao van toepassing zijn en kunnen worden gehandhaafd.

Wet- en regelgeving op het gebied van sancties is dynamisch van aard en kan te allen tijde worden gewijzigd, aangevuld of aangescherpt. Instellingen dienen hier rekening mee te houden en hun beleid, procedures en werkwijzen waar nodig tijdig aan te passen, zodat wordt gewaarborgd dat zij steeds handelen in overeenstemming met de meest actuele wet- en regelgeving.

De belangrijkste wettelijke kaders zijn:

- **Sanctielandsverordening Curaçao**
Deze landsverordening vormt de nationale basis voor het vaststellen en handhaven van sanctiemaatregelen. Op grond hiervan kunnen sanctieregels worden uitgevaardigd en kan worden opgetreden tegen overtredingen. Overtreding van sanctieregelgeving kan leiden tot strafrechtelijke sancties.
- **Omnibus-Sanctiebesluit Curaçao**
Dit besluit geeft nadere invulling aan de geldende sanctieregimes en zorgt voor de implementatie van internationale sancties, waaronder die van de VN en de EU, binnen de Curaçaose rechtsorde.
- **Rijkssanctiewet (2016)**
Op grond van deze Koninkrijkswet zijn sanctiemaatregelen die voortvloeien uit EU-verordeningen rechtstreeks van toepassing binnen Curaçao. Dit betekent dat deze maatregelen zonder verdere nationale omzetting gelden en moeten worden nageleefd.
- **Landsverordening identificatie bij dienstverlening (LID)**
Deze wet verplicht instellingen tot het uitvoeren van cliëntonderzoek, waaronder het identificeren en verifiëren van de identiteit van de cliënt en het vaststellen van de uiteindelijk belanghebbende (UBO). Deze verplichtingen vormen de basis voor een effectieve uitvoering van sanctiescreening, aangezien alleen met juiste en volledige cliëntgegevens kan worden vastgesteld of sprake is van een mogelijke match met een sanctielijst.
- **Landsverordening melding ongebruikelijke transacties (LvMOT)**
Deze wet verplicht instellingen tot het melden van ongebruikelijke transacties aan de FIU Curaçao.

Deze meldplicht is van belang in het kader van sancties, omdat transacties waarbij gesanctioneerde personen of entiteiten betrokken zijn, in veel gevallen als ongebruikelijk dienen te worden aangemerkt en gemeld.

De naleving van sanctieverplichtingen kan niet los worden gezien van de verplichtingen inzake cliëntonderzoek en meldplicht. Een juiste identificatie en verificatie van cliënten vormt de basis voor effectieve sanctiescreening, terwijl de meldplicht waarborgt dat verdachte of ongebruikelijke transacties tijdig onder de aandacht worden gebracht van de bevoegde autoriteiten.

3. Financiële sancties

Financiële sancties, ook wel aangeduid als “Targeted Financial Sanctions” (TFS), zijn maatregelen die gericht zijn op specifieke personen en entiteiten die op een sanctielijst zijn geplaatst. Deze maatregelen hebben tot doel te voorkomen dat deze personen of entiteiten gebruik kunnen maken van financiële en economische middelen.

Dit betekent in de praktijk dat zij geen toegang mogen hebben tot bijvoorbeeld geld, banktegoeden, onroerend goed, voertuigen of andere waardevolle bezittingen, en dat derden hen ook geen middelen of diensten mogen verstrekken.

De kern van financiële sancties is dat tegoeden en andere activa van gesanctioneerde personen of entiteiten onmiddellijk moeten worden bevroren en dat het verboden is om, direct of indirect, middelen of diensten aan hen ter beschikking te stellen.

Deze sancties worden vastgesteld op internationaal niveau, met name door de Verenigde Naties (VN) en de Europese Unie (EU), en zijn via de geldende wet- en regelgeving rechtstreeks van toepassing in Curaçao.

Het doel van financiële sancties is te voorkomen dat gesanctioneerde personen of entiteiten gebruik kunnen maken van het financiële en economische systeem. Door de toegang tot middelen te blokkeren, wordt beoogd hun activiteiten te belemmeren, in het bijzonder in het kader van terrorisme, terrorismefinanciering en proliferatie van massavernietigingswapens.

Voor instellingen die onder toezicht staan van de FIU Afdeling Toezicht betekent dit concreet dat zij verplicht zijn om maatregelen te treffen om te voorkomen dat zij, direct of indirect, bijdragen aan het beschikbaar stellen van middelen aan gesanctioneerde personen of entiteiten.

Dit houdt onder meer in:

- het onmiddellijk bevroren van tegoeden en andere activa die toebehoren aan of worden beheerd ten behoeve van gesanctioneerde personen of entiteiten;
- het niet (langer) ter beschikking stellen van middelen, zowel direct als indirect;

- het niet verlenen van diensten aan gesanctioneerde personen of entiteiten.

Onder “middelen” wordt in dit kader verstaan alle vormen van financiële en economische middelen, waaronder geld, banktegoeden, onroerend goed, voertuigen, edelmetalen en andere waardevolle goederen.

Van belang is dat deze verplichtingen onmiddellijk van toepassing zijn zodra een persoon of entiteit op een sanctielijst wordt geplaatst. Er is geen overgangperiode en er is geen ruimte voor een eigen afweging op basis van risico.

Dit betekent dat een instelling direct dient te handelen zodra sprake is van een (mogelijke) match met een gesanctioneerde persoon of entiteit. Het niet tijdig nemen van maatregelen kan leiden tot overtreding van de sanctieregeling.

Financiële sancties dienen in de praktijk te worden nageleefd door middel van effectieve sanctiescreening van cliënten en transacties, en door het adequaat opvolgen van signalen die kunnen wijzen op een mogelijke match.

De FIU Afdeling Toezicht verwacht dat instellingen hun processen zodanig hebben ingericht dat zij in staat zijn om sanctiematches tijdig te identificeren en onmiddellijk de vereiste maatregelen te treffen.

Voorbeeld

Een administratiekantoor voert periodiek sanctiescreening uit op haar cliëntenbestand. Tijdens deze screening blijkt dat een bestaande cliënt voorkomt op een recente update van een sanctielijst. In dat geval dient het administratiekantoor:

- de match direct te verifiëren aan de hand van beschikbare identificatiegegevens;
- indien sprake is van een bevestigde match, onmiddellijk passende maatregelen te treffen, waaronder het stopzetten van dienstverlening en het voorkomen dat middelen ter beschikking worden gesteld;
- de situatie intern te escaleren en vast te leggen;
- te beoordelen of sprake is van een meldplicht op grond van de Landsverordening melding ongebruikelijke transacties (LvMOT).

Dit voorbeeld illustreert dat instellingen hun processen zodanig dienen in te richten dat zij tijdig kunnen reageren op wijzigingen in sanctielijsten en direct de vereiste maatregelen kunnen treffen.

4. Sanctielijsten

Om te kunnen voldoen aan de verplichtingen inzake financiële sancties dienen instellingen gebruik te maken van actuele en betrouwbare sanctielijsten. Deze lijsten bevatten de namen van personen en entiteiten waarop sanctiemaatregelen van toepassing zijn.

Sanctielijsten vormen een essentieel instrument om vast te stellen of een cliënt, uiteindelijk belanghebbende (UBO) of andere betrokkene voorkomt op een sanctielijst.

De belangrijkste sanctielijsten die van toepassing zijn binnen Curaçao zijn:

- de geconsolideerde sanctielijst van de Verenigde Naties (VN);
- de geconsolideerde sanctielijst van de Europese Unie (EU);
- de Nederlandse nationale sanctielijst terrorisme.

Deze lijsten bevatten onder meer namen, aliassen, geboortedata, nationaliteiten en andere identificerende gegevens van gesanctioneerde personen en entiteiten. Sanctielijsten worden regelmatig gewijzigd. Personen of entiteiten kunnen worden toegevoegd, gewijzigd of verwijderd. Instellingen dienen er daarom voor te zorgen dat zij steeds gebruikmaken van de meest actuele versies van deze lijsten.

De FIU Afdeling Toezicht ontvangt informatie over wijzigingen in sanctielijsten via de daarvoor aangewezen nationale kanalen, waaronder de Directie Buitenlandse Betrekkingen (DBB).

De FIU Afdeling Toezicht gebruikt deze informatie om op de hoogte te blijven van actuele ontwikkelingen op het gebied van sanctieregelgeving en betreft deze bij de uitvoering van haar toezichtactiviteiten. Dit omvat onder meer het verwerken van relevante wijzigingen in het toezichtkader, het informeren en, waar nodig, wijzen van instellingen op hun verplichtingen, en het betrekken van deze informatie bij de beoordeling van de naleving tijdens toezichtactiviteiten. Waar relevant kan deze informatie tevens via de website van de FIU Curaçao beschikbaar worden gesteld.

Instellingen blijven echter te allen tijde zelf verantwoordelijk voor het tijdig verwerken van wijzigingen in sanctielijsten in hun eigen systemen en processen. Dit betekent in de praktijk dat instellingen ervoor dienen te zorgen dat wijzigingen in sanctielijsten zo spoedig mogelijk worden doorgevoerd in hun screeningprocessen. Instellingen kunnen dit onder meer als volgt inrichten:

- het periodiek of automatisch actualiseren van de sanctielijsten die worden gebruikt voor screening;
- het inrichten van een procedure waarbij ontvangen updates (bijvoorbeeld via officiële kanalen of leveranciers) direct worden beoordeeld en verwerkt;
- het uitvoeren van een hernieuwde screening van het cliëntenbestand nadat een sanctielijst is bijgewerkt;

- het vastleggen van verantwoordelijkheden binnen de organisatie voor het bijhouden en actualiseren van sanctielijsten;
- het documenteren van de uitgevoerde updates en controles.

Van instellingen wordt verwacht dat zij hun processen zodanig hebben ingericht dat zij tijdig kunnen signaleren wanneer een bestaande cliënt of relatie alsnog op een sanctielijst voorkomt als gevolg van een wijziging.

Indien een instelling nalaat om wijzigingen in sanctielijsten tijdig te verwerken, bestaat het risico dat middelen of diensten alsnog ter beschikking worden gesteld aan een gesanctioneerde persoon of entiteit. Het uitsluitend periodiek actualiseren van sanctielijsten zonder hernieuwde screening van bestaande relaties wordt als onvoldoende beschouwd.

5. Naleving in de praktijk: screening en opvolging

5.1 Screening

Om te kunnen voldoen aan de verplichtingen inzake sanctieregeling dienen instellingen hun cliënten, relaties en transacties systematisch te screenen tegen actuele sanctielijsten.

Screening vormt een essentieel onderdeel van de bedrijfsvoering en dient structureel te worden toegepast. Dit betekent dat screening niet eenmalig plaatsvindt, maar gedurende de gehele relatie met de cliënt.

In de praktijk dient screening minimaal plaats te vinden op de volgende momenten:

- bij het aangaan van een cliëntrelatie;
- gedurende de relatie (periodieke screening);
- bij het uitvoeren van transacties;
- bij wijzigingen in cliëntgegevens, zoals een wijziging van UBO of bestuurder;
- na updates van sanctielijsten.

Een effectieve screening is alleen mogelijk indien de identiteit van de cliënt en de uiteindelijk belanghebbende correct is vastgesteld, zoals vereist op grond van artikel 3 en 4 van de Landsverordening identificatie bij dienstverlening (LID).

5.2 Wat dient te worden gescreend

Screening dient niet alleen plaats te vinden op de cliënt zelf, maar op alle relevante betrokkenen.

Dit omvat onder meer:

- de cliënt;
- de uiteindelijk belanghebbende (UBO);
- bestuurders;
- vertegenwoordigers of gemachtigden;
- andere betrokken partijen bij een transactie.

Instellingen dienen er rekening mee te houden dat sancties ook indirect van toepassing kunnen zijn, bijvoorbeeld via eigendoms- of zeggenschapsstructuren.

5.3 Uitvoering van screening

Instellingen dienen hun screeningprocessen zodanig in te richten dat zowel exacte overeenkomsten als mogelijke overeenkomsten (partial matches) kunnen worden geïdentificeerd.

Dit betekent onder meer dat:

- screening niet uitsluitend gebaseerd mag zijn op exacte naamovereenkomsten;
- rekening wordt gehouden met variaties in spelling, volgorde van namen en aliassen;
- aanvullende identificerende gegevens worden betrokken bij de beoordeling, zoals geboortedatum en nationaliteit.

Afhankelijk van de omvang en aard van de instelling kan screening worden uitgevoerd:

- met behulp van geautomatiseerde systemen, waarbij gebruik wordt gemaakt van software die cliënten en transacties automatisch vergelijkt met sanctielijsten en mogelijke matches signaleert;
- handmatig, waarbij cliënten en andere betrokkenen zonder gebruik van geavanceerde systemen worden gecontroleerd, bijvoorbeeld door gegevens zelf te vergelijken met sanctielijsten;
- of door uitbesteding aan een derde partij. Onder uitbesteding aan een derde partij wordt verstaan dat de instelling gebruikmaakt van een externe dienstverlener voor het uitvoeren van sanctiescreening, bijvoorbeeld door middel van gespecialiseerde software of door het laten uitvoeren van screeningactiviteiten door een externe partij. Indien screening wordt uitbesteed, blijft de instelling te allen tijde verantwoordelijk voor een juiste en volledige uitvoering van de sanctieverplichtingen. Dit betekent dat de instelling dient te beoordelen of de door de derde partij uitgevoerde screening betrouwbaar en volledig is, en dat zij verantwoordelijk blijft voor de opvolging van eventuele alerts en matches.

Ongeacht de gekozen methode blijft de instelling verantwoordelijk voor een juiste en volledige uitvoering van de screening.

5.4 Alerts en beoordeling

Screening kan leiden tot een zogenoemde alert. Dit is een signaal dat aangeeft dat er mogelijk sprake is van een overeenkomst tussen een cliënt, relatie of andere betrokkene en een persoon of entiteit die voorkomt op een sanctielijst.

Een alert ontstaat wanneer de gegevens van een cliënt of betrokkene, zoals naam, geboortedatum of andere identificerende gegevens, geheel of gedeeltelijk overeenkomen met de gegevens op een sanctielijst.

Het is van belang om te benadrukken dat een alert niet automatisch betekent dat sprake is van een daadwerkelijke match. Een alert geeft aan dat nader onderzoek nodig is om vast te stellen of het daadwerkelijk om dezelfde persoon of entiteit gaat.

Instellingen dienen daarom te beschikken over duidelijke procedures voor de beoordeling en opvolging van alerts. Het niet adequaat beoordelen van alerts kan ertoe leiden dat sanctiematches niet tijdig worden geïdentificeerd.

In de praktijk kunnen drie situaties worden onderscheiden:

- geen match: de gegevens komen niet overeen;
- mogelijke match: er is twijfel en nader onderzoek is vereist;
- bevestigde match: er is sprake van een daadwerkelijke overeenkomst.

Bij een mogelijke match dient de instelling nader onderzoek te verrichten. Hierbij worden aanvullende gegevens betrokken om vast te stellen of daadwerkelijk sprake is van een match.

Indien niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat het géén match betreft, dient de situatie als een mogelijke match te worden behandeld en intern te worden geëscaleerd.

5.5 Stappenplan bij een mogelijke match

Instellingen dienen een duidelijk stappenplan te hanteren voor de opvolging van alerts. Een mogelijk stappenplan is als volgt:

1. **Signalering**
Een alert wordt gegenereerd op basis van screening.
2. **Eerste beoordeling**
Controleer of sprake is van een duidelijke mismatch (bijvoorbeeld andere geboortedatum of nationaliteit).
3. **Nader onderzoek**
Vergelijk aanvullende gegevens, zoals identificatiegegevens en beschikbare documentatie.

4. Escalatie

Indien twijfel blijft bestaan, dient de situatie te worden voorgelegd aan de compliance functie of een daartoe aangewezen verantwoordelijke.

5. Besluitvorming

Bepaal of sprake is van:

- geen match;
- mogelijke match;
- bevestigde match.

6. Vastlegging

Documenteer de beoordeling en de genomen beslissing.

Indien sprake is van een bevestigde match, dienen onmiddellijk de maatregelen te worden getroffen zoals beschreven in hoofdstuk 6 van deze handreiking.

5.6 Verwachtingen van de FIU Afdeling Toezicht

De FIU Afdeling Toezicht verwacht dat instellingen hun processen zodanig hebben ingericht dat zij:

- sanctiescreening structureel en tijdig uitvoeren;
- alerts zorgvuldig en tijdig beoordelen;
- beschikken over duidelijke interne procedures;
- de beoordeling en opvolging van alerts vastleggen;
- in staat zijn om onmiddellijk te handelen bij een bevestigde match.

Tijdens toezichtactiviteiten beoordeelt de FIU Afdeling Toezicht of deze processen effectief functioneren in de praktijk.

5.7 Praktische voorbeelden (sectorspecifiek)

Voorbeeld 1 – Makelaar (onroerend goed – Sub 12°)

Een makelaarskantoor treedt op als bemiddelaar bij de verkoop van een woning. In het kader van het cliëntonderzoek wordt de koper gescreend tegen de geldende sanctielijsten.

Tijdens deze screening wordt een naam aangetroffen die sterk lijkt op een naam op een sanctielijst. De naam komt grotendeels overeen, maar de geboortedatum wijkt af. In dit geval dient het makelaarskantoor:

- nader onderzoek te verrichten door aanvullende gegevens te controleren, zoals identiteitsgegevens en nationaliteit;
- vast te stellen of het daadwerkelijk om dezelfde persoon gaat;
- de beoordeling en uitkomst zorgvuldig vast te leggen.

Indien na onderzoek niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat het géén match betreft, dient de situatie te worden behandeld als een mogelijke match en te worden geëscaleerd binnen de organisatie.

Voorbeeld 2 – Autodealer (handelaar in voertuigen – Sub 13°)

Een autodealer verkoopt een voertuig aan een cliënt die (gedeeltelijk) contant wenst te betalen. Voorafgaand aan de transactie wordt de cliënt gescreend. Uit de screening blijkt dat de cliënt voorkomt op een sanctielijst.

In dat geval dient de autodealer:

- de transactie niet uit te voeren;
- geen middelen of goederen ter beschikking te stellen;
- de situatie intern te escaleren;
- de vereiste vervolgstappen te nemen zoals beschreven in hoofdstuk 6 van deze handreiking.

De autodealer mag de verkoop niet afronden, ook niet indien de betaling reeds (gedeeltelijk) heeft plaatsgevonden.

Voorbeeld 3 – Notaris/ accountant (professionele dienstverlener – Sub 15°)

Een notaris wordt benaderd voor het oprichten van een vennootschap. In het kader van het cliëntonderzoek worden de oprichter, de uiteindelijk belanghebbende (UBO) en de betrokken partijen gescreend tegen de geldende sanctielijsten.

Tijdens de screening blijkt dat de naam van de opgegeven UBO overeenkomt met een persoon die voorkomt op een sanctielijst.

In dit geval dient de notaris:

- geen diensten te verlenen met betrekking tot de oprichting van de vennootschap;
- te voorkomen dat middelen of structuren ter beschikking worden gesteld aan de gesanctioneerde persoon;
- de situatie intern te escaleren;
- de vereiste vervolgstappen te nemen zoals beschreven in hoofdstuk 6 van deze handreiking.

Voorbeeld 4 – Accountant (professionele dienstverlener – Sub 15°)

Een accountant wordt ingeschakeld voor het verlenen van administratieve diensten aan een bestaande cliënt. Tijdens een periodieke screening blijkt dat een bestuurder van de cliënt recent is toegevoegd aan een sanctielijst.

In dat geval dient de accountant:

- de dienstverlening te her-beoordelen en, indien van toepassing, te staken;
- te voorkomen dat verdere diensten worden verleend aan de gesanctioneerde persoon;
- de situatie intern te escaleren;
- passende maatregelen te treffen conform de sanctieverplichtingen.

In alle gevallen geldt dat instellingen geen diensten mogen verlenen die ertoe leiden dat middelen direct of indirect ter beschikking worden gesteld aan een gesanctioneerde persoon of entiteit.

6. Acties bij een match

Wanneer uit de screening blijkt dat sprake is van een bevestigde match met een persoon of entiteit die op een sanctielijst voorkomt, dient de instelling onmiddellijk te handelen. Sanctieverplichtingen gelden direct en laten geen ruimte voor uitstel. Dit betekent dat een instelling zonder vertraging maatregelen moet treffen zodra een match is vastgesteld. In dat geval dient de instelling:

- tegoeden en andere activa die toebehoren aan of worden beheerd ten behoeve van de gesanctioneerde persoon, onmiddellijk te bevriezen;
- te voorkomen dat middelen, direct of indirect, ter beschikking worden gesteld;
- geen (verdere) diensten te verlenen aan de gesanctioneerde persoon of entiteit.

Onder middelen wordt verstaan alle financiële en economische middelen, zoals geld, banktegoeden, onroerend goed, voertuigen en andere waardevolle goederen.

Het is van belang dat een instelling in een dergelijk geval zorgvuldig handelt. Het beëindigen van de relatie is niet toegestaan indien dit ertoe zou leiden dat de bevroeringsmaatregel wordt omzeild. De focus ligt op het blokkeren van toegang tot middelen en diensten.

Meldplicht

Indien sprake is van een (voorgenomen) transactie waarbij een gesanctioneerde persoon of entiteit betrokken is, dient de instelling te beoordelen of deze transactie als ongebruikelijk moet worden aangemerkt.

In dergelijke gevallen wordt in de regel verwacht dat de transactie als ongebruikelijk wordt aangemerkt. De instelling dient deze onverwijld te melden aan de FIU Curaçao (Afdeling Analyse) via het goAML-systeem, overeenkomstig de Landsverordening melding ongebruikelijke transacties (LvMOT).

Interne opvolging

Instellingen dienen ervoor te zorgen dat zij beschikken over duidelijke interne procedures voor de opvolging van sanctiematches.

Dit houdt onder meer in dat:

- mogelijke en bevestigde matches tijdig worden geëscaleerd binnen de organisatie;
- de beoordeling en genomen beslissingen worden vastgelegd;
- duidelijk is wie binnen de organisatie verantwoordelijk is voor de besluitvorming.

Belang van tijdig handelen

Het tijdig nemen van maatregelen is essentieel. Indien een instelling niet direct handelt bij een bevestigde match, bestaat het risico dat alsnog middelen of diensten ter beschikking worden gesteld aan een gesanctioneerde persoon of entiteit.

Dit kan leiden tot overtreding van de sanctieregelgeving en mogelijke handhavingsmaatregelen.

7. Compliance en risicobenadering

Instellingen zijn verantwoordelijk voor het naleven van de sanctieregelgeving. Dit betekent dat zij hun organisatie zodanig moeten inrichten dat zij in staat zijn om sanctieverplichtingen tijdig en correct toe te passen.

Sanctieverplichtingen kennen geen risico gebaseerde toepassing. Indien een persoon of entiteit op een sanctielijst voorkomt, dienen de voorgeschreven maatregelen zonder uitzondering en zonder uitstel te worden uitgevoerd.

De wijze waarop instellingen hun processen en systemen inrichten, dient echter wel te worden afgestemd op hun risicoprofiel. Hierbij wordt rekening gehouden met de aard, omvang en complexiteit van de activiteiten van de instelling en de risico's waaraan zij blootstaat.

In dat kader wordt van instellingen verwacht dat zij:

- sanctierisico's opnemen in hun interne risicoanalyse;
- beleid en procedures vaststellen voor de naleving van sanctieverplichtingen;
- duidelijke verantwoordelijkheden binnen de organisatie toewijzen;
- medewerkers instrueren en, waar nodig, trainen;
- hun processen periodiek beoordelen en waar nodig aanpassen.

Een belangrijk onderdeel hiervan is het beschikken over een adequaat compliance kader.

Dit houdt in dat de instelling inzicht heeft in de werking van haar processen en in staat is om tekortkomingen tijdig te signaleren en te herstellen. Instellingen dienen te kunnen aantonen dat hun processen in de praktijk functioneren. Dit betekent dat zij niet alleen beschikken over beleid en procedures, maar ook kunnen laten zien dat deze daadwerkelijk worden toegepast in de dagelijkse uitvoering van hun werkzaamheden.

In de praktijk houdt dit in dat een instelling moet kunnen onderbouwen dat:

- cliënten en relevante betrokkenen daadwerkelijk worden gescreend tegen actuele sanctielijsten;
- alerts die voortkomen uit screening tijdig worden beoordeeld en opgevolgd;
- beslissingen en bevindingen worden vastgelegd;
- sanctielijsten tijdig worden bijgewerkt en opnieuw worden toegepast op bestaande relaties;
- medewerkers bekend zijn met de geldende procedures en deze ook toepassen.

De FIU Afdeling Toezicht kan tijdens toezichtactiviteiten verzoeken om deze toepassing aan te tonen, bijvoorbeeld door middel van dossiers, registraties of andere relevante documentatie.

Indien tijdens toezichtactiviteiten wordt vastgesteld dat processen niet effectief functioneren, kan de FIU Afdeling Toezicht de instelling verplichten om verbetermaatregelen te treffen. De nadruk ligt daarbij in eerste instantie op herstel van de geconstateerde tekortkomingen. De wijze waarop dit plaatsvindt is nader uitgewerkt in hoofdstuk 9 van deze handreiking.

8. Nadere informatie

Voor nadere informatie over de naleving van sanctieregelgeving wordt verwezen naar de website van de Financial Intelligence Unit Curaçao (FIU Curaçao) (www.fiucuracao.cw).

Op de website zijn onder meer beschikbaar:

- de toepasselijke wet- en regelgeving;
- sector-specifieke Voorschriften en Richtlijnen;
- registratieformulieren voor toezichtdoeleinden;
- informatie met betrekking tot de meldplicht en het gebruik van het goAML-systeem;
- relevante richtlijnen en nadere toelichting op verplichtingen inzake cliëntonderzoek, sanctiescreening en meldplicht.

Instellingen worden geacht gebruik te maken van de op de website van de FIU Curaçao beschikbare informatie en hulpmiddelen bij de inrichting en uitvoering van hun compliance processen.

Dit betekent dat instellingen de beschikbare wet- en regelgeving, sectorspecifieke Voorschriften en Richtlijnen, formulieren en overige richtlijnen actief dienen te raadplegen en toe te passen bij het opstellen en actualiseren van hun interne beleid en procedures.

Van instellingen wordt verwacht dat zij deze informatie betrekken bij onder meer:

- de inrichting van cliëntonderzoek en sanctiescreening;
- de uitvoering van de meldplicht;
- de beoordeling en opvolging van alerts en matches;
- het trainen en instrueren van medewerkers.

Het gebruik van deze informatie draagt bij aan een juiste en consistente toepassing van de wettelijke verplichtingen en ondersteunt instellingen bij het naleven van de sanctieregelgeving in de praktijk. Instellingen worden geadviseerd deze informatie regelmatig te raadplegen, aangezien wet- en regelgeving en richtlijnen kunnen wijzigen.

Daarnaast kunnen instellingen bij vragen of onduidelijkheden contact opnemen met de FIU Curaçao.

9. Toezicht en handhaving

De FIU Afdeling Toezicht ziet toe op de naleving van de sanctieregelgeving door middel van toezichtactiviteiten en, waar nodig, het treffen van handhavingsmaatregelen.

Het toezicht is in eerste instantie gericht op het bevorderen van naleving en het herstellen van geconstateerde tekortkomingen. Indien tijdens toezichtactiviteiten wordt vastgesteld dat een instelling haar verplichtingen niet of onvoldoende naleeft, wordt de instelling in de gelegenheid gesteld om deze tekortkomingen te herstellen.

Dit gebeurt doorgaans door middel van:

- het schriftelijk vaststellen en communiceren van de geconstateerde tekortkomingen;
- het geven van aanwijzingen of instructies met betrekking tot het herstel;
- het stellen van een termijn waarbinnen de tekortkomingen moeten zijn verholpen;
- het opvragen van informatie en documentatie om de voortgang te beoordelen.

De instelling dient aan te tonen welke maatregelen zijn genomen om de tekortkomingen te verhelpen. De FIU Afdeling Toezicht beoordeelt vervolgens of deze maatregelen toereikend zijn en in de praktijk worden toegepast. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan de FIU Afdeling Toezicht nadere informatie opvragen of vervolgonderzoek verrichten om vast te stellen of de geconstateerde tekortkomingen daadwerkelijk zijn verholpen.

Indien blijkt dat een instelling de vereiste maatregelen niet of onvoldoende heeft geïmplementeerd, of indien sprake is van ernstige, structurele of herhaalde tekortkomingen, kan de FIU Afdeling Toezicht overgaan tot het treffen van formele handhavingsmaatregelen. Deze kunnen onder meer bestaan uit:

- het opleggen van een last onder dwangsom op grond van de toepasselijke wet- en regelgeving;
- het treffen van aanvullende toezichtmaatregelen, afgestemd op de aard en ernst van de tekortkomingen.

Bij de toepassing van toezicht- en handhavingsmaatregelen hanteert de FIU Afdeling Toezicht een proportionele benadering. Dit betekent dat de aard en zwaarte van de maatregel worden afgestemd op de specifieke omstandigheden van de instelling en de geconstateerde tekortkomingen.

Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met:

- het risicoprofiel van de instelling, waaronder de aard en omvang van de activiteiten;
- de ernst van de tekortkomingen;
- de mate waarin de tekortkomingen gevolgen kunnen hebben voor de naleving van de sanctieregelgeving;
- de bereidheid en het vermogen van de instelling om de tekortkomingen te herstellen.

In gevallen waarin sprake is van beperkte tekortkomingen, ligt de nadruk in eerste instantie op herstel. Indien sprake is van ernstige, structurele of herhaalde tekortkomingen, of indien een instelling onvoldoende meewerkt, kan worden overgegaan tot zwaardere handhavingsmaatregelen.

De toepassing van toezicht- en handhavingsmaatregelen is gericht op het waarborgen dat instellingen hun sanctieverplichtingen daadwerkelijk naleven in de praktijk. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de aanwezigheid van procedures, maar met name naar de effectiviteit daarvan in de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden.

Het doel van deze maatregelen is om te voorkomen dat middelen of diensten direct of indirect ter beschikking worden gesteld aan gesanctioneerde personen of entiteiten en daarmee de integriteit van het financiële en economische verkeer te beschermen.

Bijlage 1 – Begrippenlijst

Alert

Een alert is een signaal dat ontstaat tijdens sanctiescreening wanneer gegevens van een cliënt, relatie of andere betrokkene geheel of gedeeltelijk overeenkomen met gegevens op een sanctielijst.

Een alert betekent niet automatisch dat sprake is van een daadwerkelijke match, maar geeft aan dat nader onderzoek nodig is om vast te stellen of het daadwerkelijk om dezelfde persoon of entiteit gaat.

Alert handling

Onder alert handling wordt verstaan het proces waarbij een instelling een alert beoordeelt en opvolgt. Dit proces begint op het moment dat een alert ontstaat en eindigt wanneer is vastgesteld of sprake is van een match en de eventuele benodigde maatregelen zijn getroffen.

Dit omvat onder meer het analyseren van de alert en het verrichten van nader onderzoek, waarbij aanvullende gegevens worden gecontroleerd, zoals naam, geboortedatum, nationaliteit en andere identificerende gegevens, om vast te stellen of daadwerkelijk sprake is van een match. Op basis van dit onderzoek wordt vastgesteld of sprake is van een mogelijke of bevestigde match en worden, indien van toepassing, passende maatregelen getroffen.

Een zorgvuldige en tijdige afhandeling van alerts is essentieel om te waarborgen dat mogelijke sanctiematches tijdig worden herkend en correct worden opgevolgd.

Bevriezen van tegoeden

Het bevriezen van tegoeden betekent dat middelen niet mogen worden gebruikt, verplaatst, overgedragen of op enige wijze beschikbaar worden gesteld aan een gesanctioneerde persoon of entiteit.

Compliance

Onder compliance wordt verstaan het geheel van maatregelen en processen binnen een instelling die gericht zijn op het naleven van toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder sanctieregelgeving.

Dit omvat onder meer het opstellen van beleid en procedures, het uitvoeren van controles, het trainen van medewerkers en het monitoren van de naleving in de praktijk.

Het doel van compliance is te waarborgen dat de instelling haar wettelijke verplichtingen correct en consistent naleeft.

DNFBP's (Designated Non-Financial Businesses and Professions)

DNFBP's zijn natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig activiteiten verrichten buiten de financiële sector, maar die op grond van hun werkzaamheden een verhoogd risico lopen op betrokkenheid bij witwassen, terrorismefinanciering of proliferatiefinanciering.

Hieronder vallen:

- makelaars en projectontwikkelaars in onroerend goed;
  - handelaren in voertuigen en vaartuigen;
  - handelaren in edelmetalen en edelstenen;
  - handelaren in bouwmaterialen;
  - notarissen, advocaten en andere juridische dienstverleners;
  - accountants en belastingadviseurs;
  - administratieve dienstverleners.
-

Match

Een match is een bevestigde overeenkomst tussen een cliënt, relatie of andere betrokkene en een persoon of entiteit die voorkomt op een sanctielijst.

Bij een bevestigde match dienen onmiddellijk maatregelen te worden getroffen, zoals het bevriezen van tegoeden en het stopzetten van dienstverlening.

Middelen

Onder middelen wordt verstaan alle financiële en economische middelen, waaronder geld, banktegoeden, onroerend goed, voertuigen, edelmetalen en andere waardevolle goederen.

Het is verboden om deze middelen direct of indirect ter beschikking te stellen aan gesanctioneerde personen of entiteiten.

Mogelijke match

Een mogelijke match is een situatie waarin een alert niet direct kan worden uitgesloten als onjuist en nader onderzoek nodig is om vast te stellen of sprake is van een daadwerkelijke match.

Indien niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat het géén match betreft, dient de situatie als een mogelijke match te worden behandeld.

Poortwachtersfunctie

Onder een poortwachtersfunctie wordt verstaan de rol van instellingen bij het voorkomen dat hun dienstverlening wordt gebruikt voor illegale of ongewenste activiteiten, zoals witwassen, terrorismefinanciering of het omzeilen van sanctieregelgeving.

Binnen de groep DNFBPs geldt deze rol met name voor juridische en administratieve dienstverleners.

Instellingen vervullen deze rol door onder meer het identificeren en verifiëren van cliënten, het uitvoeren van sanctiescreening en het treffen van passende maatregelen wanneer risico's worden vastgesteld.

Sanctielijsten

Sanctielijsten zijn lijsten waarop personen en entiteiten zijn opgenomen waarop sanctiemaatregelen van toepassing zijn.

De belangrijkste sanctielijsten voor instellingen in Curaçao zijn:

- de sanctielijst van de Verenigde Naties (VN);
  - de sanctielijst van de Europese Unie (EU);
  - de Nederlandse nationale sanctielijst terrorisme.
-

Screening

Onder screening wordt verstaan het controleren van cliënten, relaties, uiteindelijk belanghebbenden (UBO's) en transacties aan de hand van sanctielijsten om vast te stellen of sprake is van een mogelijke of bevestigde match.

Screening vindt plaats bij het aangaan van een relatie, gedurende de relatie en bij relevante wijzigingen of transacties.

Het doel van screening is het tijdig identificeren van gesanctioneerde personen of entiteiten, zodat de instelling passende maatregelen kan treffen, zoals het bevriezen van tegoeden, het voorkomen dat middelen of diensten ter beschikking worden gesteld en, waar van toepassing, het staken of niet aangaan van een zakelijke relatie.

UBO (Ultimate Beneficial Owner)

De uiteindelijk belanghebbende (UBO) is de natuurlijke persoon die uiteindelijk eigenaar is van of zeggenschap heeft over een rechtspersoon of constructie.

Sanctiescreening dient ook plaats te vinden op UBO's, aangezien sancties niet alleen direct, maar ook indirect van toepassing kunnen zijn, bijvoorbeeld wanneer een gesanctioneerde persoon zeggenschap heeft over of economisch belang heeft in een rechtspersoon.